

Památeční humpen Albrechta z Valdštejna

Humpen je velký pohár válcového nebo kónického tvaru oblíbený v renesanci a baroku. Vžilo se pro něj i označení wilkum - z německého wilkommen, jelikož se používal i jako vítací číše k slavnostnímu přípitku na uvítání hostů. Pokud nabídnutý pohár host nevyopil nebo ho dokonce odmítl přijmout, dopustil se závažného společenského prohřešku, který mohl skončit i soudní žalobou.

Tyto pijácké poháry měly obsah 2 až 4 litry (!). Plnily se vínem a bylo zvykem vypít plnou číši na třikrát nebo čtyřikrát a to až do dna. Od druhé poloviny 16. století patřilo v

české šlechtické společnosti připíjení k dobrému společenskému „mravu“ a rozlišovalo se mezi připíjením „na uvítanou“ a připíjením „u stolu“, kdy se během hodování pronášely přípitky zejména na zdraví hostitele a hodovníků. Po každém napití bylo nutné zřetelně vyslovit: „Veselí budme!“ Kdo už nevládl svým jazykem, musel ke všeobecného pobavení zaplatit pokutu.

Oblíbené neorenesanční humpeny, určené zejména pro německý trh, vyráběli v posledních dvou desetiletích 19. století výrobci dekorativního a luxusního skla, kteří se svižně přizpůsobili

módní vlně historismů. Pseudohistorickou číši s Albrechtem z Valdštejna vyrobila sklářská firma Josef Riedl Dolní Polubný. Riedl byl jedním z nejvýznamnějších sklářských podnikatelů rakouské monarchie a současníci jej nazývali sklářským králem Jizerských hor. Pohár z růžového skla, foukaného, hutně zdobeného, malovaného zlatem a smalty pochází ze sbírek Muzea skla a bižuterie v Jablon-

ci nad Nisou a je do 23. října k vidění na výstavě Zázračné prameny ve vsetínském zámku.

Památeční humpen z roku 1884 připomíná 250 let od zavraždění Albrechta z Valdštejna (1583-1634) - kontroverzní osobnosti českých dějin, politika a nejvyššího velitele císařských vojsk během třicetileté války. Na číši jej latinský nápis tituluje jako frýdlantského vévodu a císařského vojevůdce a je na ní dle dobové barokní předlohy zpodoběn jeho jezdecký portrét s maršálskou holí. (Valdštejn vlastnil i vsetínské panství, a to díky sňatku s vdovou Lukrécie Nekešovou z Landeka.)

Mgr. Olga Mehešová, historik umění, Muzeum regionu Valašsko
Humpen – Albrecht z Valdštejna, 1884. Foto Tomáš Hilger (2009)